

Predgovor © 2012 Goran Skrobonja
Topčiderski rubin © 2012 Laura Barna
Da, ljubav nestaje © 2012 Jelena Lengold
S one strane vremena i varke © 2012 Verica Vinsent Kol
Ko ti gleda profil © 2012 Mirjana Đurđević
Barbara ispred ogledala © 2012 Veronika Santo
Opušak iz Fridine urne © 2012 Mirjana Marinšek Nikolić
Izvin'te, šta je s mojom kiflom? © 2012 Branka Selaković
Revolucija © 2012 Dragana Matović — D.
Moj hrčak je vampir, ili: Kako sam naučila da prestanem da se plašim i volim krvopije © 2012 Ivana Milaković
Ples bez kraja © 2012 Biljana Malešević
Lipova zgrada © 2012 Sanja Pavošević
Kako su prošli dani mrmota © 2012 Neda Mandić Spasojević
Cigarete © 2012 Mina Todorović

U ZNAKU VAMPIRICE

ženske priče o krvopijama

PREDGOVOR

Priznajem, popustio sam pred navaljivanjem dobronamer-
nih prijatelja.

Ako me pamćenje dobro služi, bilo je to jednom prilikom u omiljenom sastajalištu beogradske „žanrovske mafije“ (kako je našu malobrojnu grupu s izvesnom privrženosti nazvala jedna druga, daleko bolje organizovana i promišljenija „glavnotokovska mafija“), to jest u čuvenom beogradskom irskom pabu „Tri šargarepice“ (*The Three Carrots*, kome tepamo od milja „Ojriš“). Inače, moja veza s ovim mestom seže daleko u prošlost, gotovo do samog njegovog osnivanja, ali o tome neki drugi put. Ovde ga je važno pomenuti zbog toga što — kad god sam tamo, uz ginis i vruće klupske sendviče — postanem sav sentimentaln i mekan, pa me nije teško nagovoriti na stvari od kojih bi se inače, u svakodnevnim okolnostima, prilično ustezao.

„Neka tema tvoje nove tematske antologije budu vampiri!“, rekao je jedan od mojih manje-više stalnih saučesnika u književnim nepočinstvima ove vrste. Upravo sam bio najavio konkurs za treću takvu knjigu u „Paladinovoj“ biblioteci *Fraktali*, čija je tema bila smak sveta (antologija koja je 2011. ugledala svetlo dana pod naslovom *Apokalipsa juče, danas, sutra*), i sa drugarima sam razmatrao moguće teme za sledeće slične poduhvate. „Vampiri su u modi — vidi šta sve rade ovi klinici što se lože na *Sumrak* — dobićeš gomilu priča! A gde je tek *Prava krv, Vampirski dnevnik*... Osim toga, vampir je, što bi se reklo, naše gore list, tako da će tu biti sigurno tušta i tma dobrih tekstova...“ I sve tako.

E sad: sâm sam već mnogo puta pisao o vampirima — toliko, čak, da sam se posle novele „Sveti rat“ zarekao da im se više neću vraćati i predočio sebi i svima koji su želeli da me slušaju kako posle nje nemam o vampirima više šta da kažem. Stoga sam znao da, ukoliko budem priređivao vampirsku antologiju, *neću* u njoj imati sopstvenu originalnu priču i u najboljem slučaju moći ću da priložim neku od već postojećih, tek koliko da knjiga ne prođe bez priređivačevog doprinosa. Isto tako, bio sam sumnjičav prema mogućnosti da me zatrpaju priče mladih i perspektivnih Edvardovih obožavatelja i obožavateljki, pošto inače zazirem od fenomena koji se u svetu naziva *fan fiction*: ne, ono što me je prelomilo da popustim bila je intrigantna mogućnost da od pripadnika književnog establišmenta u Srbiji i regionu dobijem priče koje će fenomenu vampirizma pristupiti na širi, kreativniji, žanrom nesputan način. I eto, uz gutljaj kao mleko gustog ginisa, doneo sam odluku zahvaljujući kojoj postoji ova knjiga.

Šta se ispostavilo u međuvremenu?

Fandom organizovan oko *Sumraka* raspao se i nestao, tako da od gomile priča mladih i perspektivnih horor-pisaca nije bilo ništa.

Dobronamerne kolege žanr-mafijaši delimično su zakazali i neki od onih na koje sam ozbiljno računao ni posle više puta produžavanog roka za dostavljanje priča, nisu poslali svoj prilog, ostavivši me donekle na cedilu.

Ali, trenutno najistaknutije stvarateljke i stvaraoci na današnjoj domaćoj književnoj sceni bili su dovoljno zainteresirani mojim pozivom da o vampirima pišu na netradicionalne načine, tako da slobodno mogu da kažem kako se priče koje sam od njih dobio ubrajaju među najbolje kratke prozne tekstove koje sam ikada pročitao. A to je, opet, za posledicu imalo daleko strožije kriterijume pri ocenjivanju, odabiru i sastavljanju ove antologije.

Najzad, po dobro poznatom principu „nikad ne reci nikad“, ipak sam se i sâm ponovo latio pisanja o vampirima, tako da sam napisao ne jednu, već *dve* vampirske priče — sa protagonistima iz mog romana *Čovek koji je ubio Teslu* — od kojih se ovde pojavljuje jedna, dok će druga sasvim sigurno osvanuti kao ranije neobjavljivani bonus u mojoj sledećoj autorskoj zbirci.

Pojavio se i tehnički problem, pošto je prispelo više od četrdeset priča, s izobiljem teksta, i taj problem me je nagnao da pomislim — a zatim i realizujem ceo „projekt“ u dva dela: pošto su dame ovaj put bile izuzetno aktivne, pomislio sam da zaslužuju posebnu knjigu za svoje priče, i otud *U znaku vampirice*, *Ženske priče o krvopijama*, dok su „muške“ priče sabrane, dakako, pod naslovom *U znaku vampira*, *Muške priče o krvopijama*.

Reč-dve o samim pričama. Najpre, dame: Laura Barna nam je donela vampirsku pripovest opisujući poduhvat izvesnih znamenitih Beograđanki iz ne baš tako davne prošlosti; Jelena Lengold je vampirsku glad objasnila iščekivanjem emocija, opet zahvaljujući jednom muškom krvopiji; Verica Vinsent Kol se pozabavila temom književnog vampirizma na primeru svojih omiljenih pisaca, Kerola i Hesea; Mirjana Đurđević nas svojom pričom nagoni da društvenim mrežama pristupamo daleko opreznije, jer nikad ne možemo biti sigurni kad ćemo tamo sresti internet-vampira... ili internet-vampirolovca; Veronika Santo se latila nečeg što bih mogao bez mnogo promišljanja nazvati — *modnim* vampirizmom; Mirjana Marinšek Nikolić je na izuzetno zanimljiv i originalan način objasnila sudbinu Fride Kalo; Branka Selaković je u svojoj priči razigrano i precizno ocrtala supkulturu mladih u prestonici, među kojima čak ni pojava vampira nije ništa neobično; Dragana Matović se vešto poigrala klasičnim žanrovskim obrascima uz odmerenu dozu distopije; Ivana Milaković je svoju neskrivenu sklonost prema sitnim krznatim zverčicama

stavila u službu zadate teme i primorala čitaoca da pomisli kako je zapravo jako *slatko* biti vampir; Biljana Malešević je naslikala onespokojavajuću i sumornu vampirsku apokaliptiku u bliskoj budućnosti — a možda i u sadašnjosti, dok je Sanja Pavošević otišla korak dalje, u postapokaliptičnu puštoš gde vampir i lovac na vampire preostaju jedan drugome kao jedini razlog postojanja; Neda Mandić Spasojević je u svom karakterističnom sjajnom stilu izgradila kriminalističko-vampirsku priču koja bi u našem okruženju mogla da se dogodi svakog dana; da bi Mina Todorović, konačno, u svojoj priči studiozno i pronicljivo opisala dva, pored gladi, ključna aspekta vampirizma — parazitiranje i infektivnost — toliko poetično da njene protagonistkinje bude sećanja na likove koje su Katrin Denev i Suzan Sarandon glumile u dobro poznatom vampirskom filmu *Glad* Tonija Skota.

Što se uvaženih kolega tiče, evo šta vas čeka u „muškom“ tomu: Miomir Petrović je u svom prepoznatljivom raskošnom maniru opisao početak jedne prave vampirske porodične crnotravske sage; Vasa Pavković nas podseća na jedno časno zanimanje koje se, nažalost, odavno pridružilo izumrlim zanatima i veštinama; Ilija Bakić piše o potrazi za stvarima koje je najbolje ostaviti na miru, u retko opisivanom baroknom periodu istorije naših prostora; Vule Žurić baca svetlost na tajnu koja je decenijama kopkala svu ovdašnju „decu komunizma“; Srđan Srdić nam žestoko predočava opasnosti od povampirenja — fašizma; Zoran Pešić Sigma u nadrealnom i naučnofantastičnom ključu oslikava gladnu budućnost čovečanstva; Oto Oltvanji nas vraća u pred-tranziciono vreme diktature, dočme maraka, začetaka privatizacije i krvožednosti vladajuće klike; Đorđe Bajić otkriva priču o poreklu njegovog junaka, vampira Časlava, iz romana *Ostrvo prokletih*; Dejan Ognjanović pripoveda o incidentu negde u srpskoj generičkoj vukojebini, veran oprobanim postulatima horor žanra; Darko Tuševljaković, kao i u većini svojih drugih priča, govori o ljubavi i žrtvama na

koje smo zbog ljubavi spremni; Marijan Cvetanović daje jezivi prizvuk pozdravu „Dobro jutro, Srbijo!“; Ivan Nešić se vraća na velika vrata u našu prozu ovim urnebesnim omažom njemu omiljenom Čarlsu Bukovskom; Damir Mikloš donosi fantazmogoričnu i ambiciozno razrađenu pripovest o dželatlu vampira; Aleksadar Žiljak je napisao izvrsnu samurajsko-feminističku priču, ako vam nije teško da nešto takvo zamislite; Boban Knežević se s uobičajenim podsmehom osvrnuo na fenomen raznih ovdašnjih turističkih događaja, „-ijada“, kombinujući to sa klasičnom naučnom fantastikom kakvu je već decenijama teško pronaći u onome što važi za žanrovsku književnost; i konačno, priča moje malenkosti na neki način najavljuje sledeći moj roman smešten u „Teslaverzum“ i u njoj su akteri koji su imali prilično značajne uloge u *Čoveku koji je ubio Teslu*.

Sve u svemu, ove dve knjige donose obilje teksta, mnoštvo različitih glasova i stilova, i mnogo razloga da se zamislite o vamirima — ili definitivno odmahnete rukom i manete se ćorava posla.

I kao što sve ove priče mirno mogu jedna bez druge, ali ovako sabrane na istom mestu u čudnom prepletu dobijaju svaka ponaosob nova značenja i smisao, tako i oba toma sabranih priča o vampirima — ženski i muški — mogu sasvim mirno da se čitaju zasebno. Ali zajedno, oni su rezultat poduhvata u koji sam se, eto, nerado upustio, i taj rezultat predstavlja izraz i iskaz nekih među najboljim pripovedačima (i pripovedačicama... pripovedateljka?) na ovim prostorima, i u ovom zamrznutom trenutku, na početku druge decenije trećeg milenijuma.

Sasvim dovoljno da ostanem sasvim uveren u to kako ponekad valja poslušati prijatelje, kao i da nikad — *baš* nikad — čovek ne treba sebi da veruje do kraja.

Goran Skrobonja
Beograd, 2012.